

Nuläge och handlingsplan för språkutvecklande insatser inom socialförvaltningen

Uppdrag

Socialnämnden har givit förvaltningschefen för Socialförvaltningen i uppdrag att redovisa de insatser som genomförs i våra verksamheter för stöd i svenska språket och inkludering samt att ta fram en handlingsplan om hur verksamheten kommer att förstärka inkludering och arbeta med individer som behöver förstärka sina språkkunskaper.

Redovisning och handlingsplan ska presenteras för nämnden senast februari 2022.

Bakgrund

Många medarbetare inom socialförvaltningen har svenska som andraspråk med stora variationer i språkkunskaper i svenska. Det visar sig genom bristande vårddokumentation, bristande hör- och läsförståelse samt språkförbistring i arbetsgrupperna. Bättre kommunikativ förmåga ökar möjligheterna till inkludering i såväl arbetliv som privatliv. För en lyckad integration och god delaktighet på arbetsplatsen är språket en av nycklarna.

Vad har gjorts och görs i verksamheten i dag:

Vår första insats med att arbeta med språkutveckling och inkludering påbörjades 2017/2018 då ca 20 medarbetare gick en 1-dagarsutbildning för att bli handledare i ett EU-projekt som gick under namnet KIVO (Kvalitetssäkrad Inkludering i Verksamhet och Organisation). Det ledde till att ca 10 st språksvaga personer kom ut på våra arbetsplatser via Arbetsförmedlingen och fick gå tillsammans med dessa handledare för att på så vis få tillräckligt med språkkunskaper för att kunna arbeta inom vård och omsorg.

2019 beslutade vi att köpa 20 platser på Språkombudsutbildningen som Sundsvalls Kommun tillhandahåller. Var man som medarbetare intresserad av att bli språkombud fick man göra intresseanmälan till sin chef. Utbildningen startade i november 2019 och Covid-19 lurade bakom hörnet. Deltagarna hann gå 2 block av 3 innan pandemin slog till med full kraft och all språkombudsutbildning ställdes in.

I december 2021 genomgick de 8 språkombud som är kvar av de ursprungliga 20 ett uppsamlingsheat för att damma av kunskaperna från block 1-2. Det sista blocket som går av stapeln i februari 2022 kommer att förläggas i Timrå.

Vad är ett språkombud?

Språkombud är ett stöd för medarbetare som inte har svenska som modersmål. Språkombudet är en medarbetare med särskilt engagemang, intresse för språk- och kommunikationsfrågor och kapacitet att utöva inflytande på arbetsplatsen som miljö för inkludering och lärande.

Språkombuden ska:

- stötta medarbetare kring dokumentation, rutiner, telefonsamtal, kontakter med anhöriga samt att förstå givna instruktioner och information.
- stötta medarbetare för en ökad professionalitet i kontaktmannskapet
- uppmärksamma kommunikation mellan medarbetare och ge förslag till förändringar. Språkombuden kan ses som ett stöd för enhetschefens ansvar för arbetsmiljö och verksamhetsutveckling.
- verka för ett inbjudande, tillåtande och öppet klimat på arbetsplatsen.

På enhetschefen åligger att informera om och se till att språkombuden har mandat för sitt uppdrag bland övrig personal att och tillsammans med språkombudet följa upp utvecklingen på arbetsplatsen.

Handlingsplan språk och inkludering inom äldreomsorgen

Språkombud

Då pandemin kom iväg för att komma i mål med våra språkombud tar vi nu ett omtag inför 2022. Då vi tror att detta arbetssätt har stor potential som satsar vi för att kunna fortsätta på den inslagna vägen.

Under 2022 kommer vi köpa 10 utbildningsplatser för nya språkombud. Nya språkombud kommer då att handplockas bland medarbetare som behärskar svenska i tal/skrift. De ska vara trygga som personer och kunna verka för ett gott klimat på arbetsplatsen.

En språk- och yrkeshandledare kommer att anställas på 50% och ha till uppgift att samordna arbetet för språkombuden genom kontinuerliga nätverksträffar för påbyggnad inom området och erfarenhetsutbyte. Hen ska även vara ett stöd till enhetscheferna i arbetet med inkludering samt kultur och språkutveckling.

Språkutvecklingsprojektet

Socialförvaltningen i Timrå Kommun kommer att, med medel från omställningsfonden, starta ett språkutvecklingsprojekt under cirka ett års tid.

En SVA-lärare ska anställas på halvtid. Denne kommer att ansvara för svenskundervisning under 12 – 15 månader.

Ungefär 25 elever kommer att stärkas i "vårdsvenska". Gruppen kommer att delas in i grupper om 6-7 elever. Ett nivåtest kommer att genomföras med hjälp av Komvux i Timrå i syfte att grupperna ska ligga på samma språkmässiga nivå. SVA-läraren kommer även att ha återkopplingsamtal med enhetschef under och efter utbildning. Detta för att ge medarbetare och chef verktyg för att träna språk och dokumentation i det dagliga arbetet tillsammans med språkombud på plats. Ett slutomdöme kommer att ges efter avslutad utbildning. Vi får låna Komvux lokaler på Vårdshuset för utbildningen.

Språk- och yrkeshandledaren kommer att finnas med i studiegrupperna för att säkerställa "yrkessvenskan" tillsammans med pedagogen. Hen arbetar också tillsammans med pedagogen för att bygga autentiska vård- och samarbetsituationer. Hen är även behjälplig i att belysa kriterierna för de medarbetare som är i behov av språkutveckling samt föra löpande dokumentation i projektet. Språk- och yrkeshandledaren deltar i utvecklingssamtalen under och efter avslutad utbildning.

Medel från Äldreomsorgslyftet får användas till lönekostnader för vikarier när deltagarna är på utbildningen.

Målsättningar

- Att säkra vårdkvalitet och säkerhet i vården.
  - Att säkra medarbetares framtida anställningsbarhet.
  - Att säkra kvalitén kring kontaktmannaskapet.
  - Att säkra och utöka kompetensen i vårddyrkena.
- Att medarbetares språkliga bakgrund inte styr vilka som är mest aktiva på möten, utför kommunikativt och språkligt krävande uppgifter eller har kontakt med brukare eller anhöriga.
- Att det finns en medvetenhet om att ett positivt bemötande, inkluderande förhållningssätt och tydlig kommunikation, gynnar alla medarbetares inkludering i verksamheten, oavsett språklig bakgrund och år i arbetet.
- Att arbetskollegorna på arbetsplatsen är medveten om att andraspråkstalare kan ha särskilda utmaningar i språkligt krävande uppgifter.
- Att man på arbetsplatsen ser stöd till medarbetare kring språkligt krävande uppgifter, oavsett språklig bakgrund, som en investering i att skapa kompetenta medarbetare som bidrar till verksamheten och dess utveckling.